

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייסדות כ"ק מרן רבינו הקודש זיעזעבי"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

פרשת וירא

כיתה ז'

הר"ר יוסף מאיר שווארץ הי"ו

חידו"ת לפרשת וירא

וירא אליו ה' באלוני ממרא.

ופירש"י הוא שנתן לו עצה על המילה, וצווחו בה קמאי האידן יתכן שנטל אברהם עצה מממרא על דבר ה', וביאר על פי מה שהביא

ואם כן צריך לברך על המילה, או שיש לו דין בן נח ואינו יכול לעשות שליח, ואז צאיד לברך למול, וממרא נתן לו עצה ע"ל המיל"ה, שיברך על המילה ולא למול, כי יש לו דין ישראל.

(קדושת יו"ט)

**וימרה אברהם
האהלה אל
שרה ויאמר
מהרי שלש
סאים קמח
סולת לושי
ועשי עוגות.**

איתא בגמ' (בבא מציעא פז.) כתיב קמח וכתוב סולת מכאן שאשה עיני צרה באורחים, ובפשטות הכוונה דהוא אמר קמח והיא אמרה סולת וא"כ האיד מוכח דאשה עיני צרה באורחים, הרי סולת עדיף. ויל"פ עפ"י שחקרו האחרונים אי שפיר דמי

והשענו תחת העץ

אין ספר חוט המשולש (עמ' קי"ח) ברענגט ער אראפ, אז די בני ארץ ישראל האבן איינגעלאדנט דעם הייליגן חתם סופר צו קומען ווערן רב אין ארץ ישראל, האבן זיי מיט געשיקט א שטיקל האלץ פון די בוים וואס אברהם אבינו האט געזעצט אונטער זיי די מלאכים.

דער הייליגער חתם סופר האט דאס גענומען, און געגעבן פאר א אומן, מאכן א שיינעם הענטל פאר די מעסער וואס ער פלעגט נוצן ביי די ברית'ן צו מל', און ער האט דאס באצירט מיט זילבער, און דער חתם סופר האט מעיד געווען אז עס איז אים אלעמאל געלונגען די ברית'ן פון ווען ער האט גענוצט די מעסער (ווייל עטליכע מאל פארדעם איז געקומען אליהו הנביא ראטעווען די קינדער וואס זענען אריין אין א סכנה דורכ'ן ברית פונעם חתם סופר).

נאך ברענגט ער דארטן, אז די ענגלענדער האבן עס געוואלט אריבער ברענגען צו זייער מוזעאום (דארט האלט מען טייערע אלטע זאכן, וואס איז ווערד אסאך געלט) האבן זיי באצאלט אסאך געלט, און ווען זיי האבן געוואלט אויסגראבן די בוים, כדי עס אריבער צו ברענגען גאנצעהייט קיין ענגלאנד, איז ארויס א גרויסע פייער און די בוים האט זיך איינגעזינקען אין די ערד

הרא"ש (פסחים פ"א סי') בשם ריב"א, בטעם שחלקו חכמים במטבע ברכות, יש מהם שתקנו בעל, ויש מהם שתקנו בלמ"ד, דמצוה שאפשר לעשות על ידי שליח מברך על, ומצוה שהוא עצמו צריך לעשותה מברך בלמ"ד, ועל כן מברכים על המילה ולא למול, דמילה אפשר לעשותה על ידי שליח, עכ"ד. והנה קי"ל (קידושין מא:) דאין שליחות לנכרי, ומעתה זה שנסתפק אברהם אבינו אם יש לו דין ישראל ויכול לעשותו שליח,

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייחסות כ"ק מרן רבינו הקדוש זיעונו"א - בנשואות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

בס"ד

רצונו ית' ומה לא, והורגלו איבריו בכך עד ששום אבר לא רצה לעשות שום פעולה רק שיהיה בזה מצוה, והנה בכאן צוהו השי"ת קח נא את בנך והעלהו לעולה, אכן אע"פ הקב"ה צוה לו ליקח את יצחק בנו על העקידה אבל הרי רצון השי"ת הי' שלא לשחטו אלא לנסותו צוהו רק והעלהו לעולה, א"כ עד העלאתו היה מצוה משא"כ המעשים שאח"כ לא היה בזה בזה מצוה, ולכן אבריו של אברהם אבינו הרגישו שזה לא ממש רצון הבורא ית' כי לא רצתה היד לעשות את הפעולה, אמנם אברהם אבינו חשש בדבר דלמא הוא מעשה שטן, על כן "וישלח" אברהם את ידו בכח ותקיפות ויקח את המאכלת בעל כרחו כי אבריו לא רצו לעשות זאת בהרגישם כי זה אינו רצון הבורא, עד שהשיבו המלאך אל "תשלח" ידך וכו' כי כדין עשתה היד כי אין בזה מצוה.

(אגרא דפרקא)

וישב אברהם אל נערי ויקמו וילכו יחדיו אל באר שבע.

ראוי להתבונן מהו הכוונה באמרו וילכו יחדיו, שהרי בפסוקים הקודמים נאמר שני פעמים וילכו שניהם יחדו, ובכל אחד מהם פירש רש"י כוונה מיוחדת, כי בראשונה הי' אברהם יודע שהולך לשחוט בנו, והי' הולך ברצון ובשמחה כיצחק שלא היה מרגיש בדבר, ושוב כאשר א"ל אברהם לעולה בני, אעפ"י שהבין יצחק שהוא הולך להשחט, וילכו שניהם יחדו בלב שוה אבל בפסוק זה לא נתבאר מאומה מה כוונת הכתוב ויקמו וילכו יחדו.

ונראה על פי מה דמתאמרא משמיה דהרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע (הובא

לשהויי מצוה כדי לעשות מצוה מן המובחר, או דלמא זריזין מקדימין עדיף, והשדי חמד אסף וקיבץ חבל פוסקים לכאן ולכאן - ומגמ' מס' תענית איכא רא"י דבצדקה עדיפא לקיים המצווה מיד אף שאינה מן המבחר, דאיתא התם דנחום איש גמזו אמר שפעם אחת הי' מהלך בדרך, והיה לו משא ג' חמורים בא עני אחד ואמר לו פרנסני, אמר לו המתן עד שאפרק מן החמור, ולא הספיק לפרוק מן החמור עד שיצתה נשמתו וקנס א"ע, יעיי"ש, והנה ודאי מה שאמר נחום איש גמזו לאותו עני המתן עד שאפרק, היתה כוונתו לש"ש לעשות מצוה מן המובחר, ופוק חזי מה עלתה לו וחזי' מזה דבמצות צדקה לכו"ע לא יאית לשהויי מצוה בשביל לעשותה מן המובחר, ובזה יבואר הטעם דאין מברכין על מצות צדקה, [וידוע טעם הרשב"א דאיכא למיחש דלמא לא ירצה לקבל העני וברכתו לבטלה] דהא אמרו חז"ל לעולם אל יזרוק אדם ברכה מתוך פיו, אלא צריך לזה מתינות וישוב הדעת לכוון כראוי, ובתוך כך איכא למיחש שמא ימות העני לכן אין מברכין על הצדקה. ובזה יבואר דבריהם ז"ל דהוא אמר קמח שאין צריך הכנה ותיקון לזה אף שאינו כל כך מן המובחר, והיא אמרה סולת אף שסולת יותר מן המובחר מכל מקום בצדקה לא משהינן, וחזינן מכאן דאשה עיניה צרה באורחים, ר"ל במצות הכנסת אורחים שלא מיהרה כל כך כמו אברהם אבינו ע"ה.

וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו.

שמעתי בשם אדמו"ר הרב הקדוש רבי מנחם מענדל מרימינוב זצוק"ל דאברהם אבינו הרגיש בנפשו מצוות הבורא ב"ה והרגיש מאי

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייחסות כ"ק מרן רבינו הקדוש זיעונו"א - בנשואות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

בס"ד

משכחה מלפניו, וזהו הכוונה כי זוכר כל הנשכחות אתה הוא מעולם שהקב"ה זוכר רק מה שהאדם שוכח עכ"ד

ובכן לך תעלה כוונה עמוקה במאמר הכתוב וישב אברהם אל נערו ויקמו וילכו יחדיו, כי לאחר שחזר אברהם אבינו מן העבודה, הגדולה והנשגבה אשר פעל במעשה העקידה, ומה גם לאחר שהעיד עליו הקב"ה כי עתה

ידעתי כי ירא אלקים אתה, עם כל זה לא התנשא בקרבו כלל וכלל, וברוב ענוותנותו חשב בנפשו כאילו לא עשה כלום, וזהו הכוונה וישב אברהם אל נערו ויקמו וילכו יחדיו, שהחשיב את עצמו במדריגה אחת עם נערו, המנוערים מן המצות והלך אתם יחדו כאילו היה שוה להם ובשכר זאת הקב"ה זוכר עקידת יצחק לזרעו אחריו עד עולם.

(ברך משה)

בהקדמת הספר נזיר השם) לפרש אמרינו בתפילת מוסף של ראש השנה, כי זוכר כל הנשכחות אתה הוא מעולם, דהנה אם האדם חוטא לפני הקב"ה אבל חטאתו נגדו תמיד להתחרט ולשוב עליו, אז הקב"ה משכחה ונמחה החטא, אולם אם לאחר שעשה העבירה הוא שוכחה ואומר לא פעלתי כל און, אז הקב"ה זוכרה ונרשם בספר הזכרונות וכן להיפך,

כשאדם עושה מצוה ולאחר שעשה המצוה שוכחה כאילו לא עשה המצוה לאחר מכיר בחסרונו שעדיין קיצר וגרע במצות הבורא משיעור הראוי אז המצוה ההיא רצויה לפני הקב"ה וזוכרה, אולם אם דרכו ישר בעיניו ולאחר שעשה מצוה הוא מדמה בדעתו כי יצא ידי חובתו כראוי ומתנשא בלבבו לבל ימיש מזכרונו כי עשה רצון המקום מצוה זו לא פרכת לעילא, וכביכול הוא

לושי ועשי "עוגות"

בדרך צחות י"ל למה באברהם כתיב לושי ועשי "עוגות", ובלוט כתיב "ומצות" אפה, ונראה על פי מה דאיתא בגמרא (עירובין מג.) דהגאולה יהיה בניסן, ובפסיקתא איתא (הובא בילקוט פקודי, תיז) דהקב"ה נתכוין שיעמיד המשכן בחודש שנתבשר אברהם אבינו ליצחק, א"כ בשורת לידת יצחק היה המקור ושורש לכל הישועות ולכל הגאולות העתידין, דבנין המשכן היה גם כן הכנה על בנין המקווה שיהיה לעתיד גם כן בניסן, ואז בשעת הבשורה היה תשרי, ושינה הקב"ה את המזלות, ונעשה פתאום ניסן, כדי שיהיה בשורת לידתו שהוא שורש הגאולה בחודש ניסן דייקא, ופתאום נעשה פסח שלא בזמנו, ואם כן לא היה אפשרות להכין מצות בכל ההידורים, שיהיו שמורים בכל השמירות והחומרות, והיה מוכרחים ליקח קמח מן השוק או "מאשין מצות" וכדומה, ומצות כאלו לא נחשבו בעיני אברהם אבינו למצות על כן קרא להם "עוגות" סתם, אבל לוט שלא הי' מדקדק במצות כל כך, וגם בשאר שנים לא היה רגיל ליקח רק מצות כאלו אצלו נקראו שפיר בשם "מצות".

(קונטרס חידושי תורה ממרן רביה"ק זי"ע)

מן הבאר ההוא ישקו העדרים - פרשת וירא